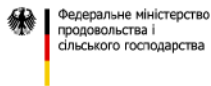

Підтримку надає:

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

при Національній асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України ЛОРАЛА

Агрополітичний звіт

APD/APB/06/2022

Огляд та пропозиції щодо впровадження в Україні аграрних торговельних стандартів ЄС (безпе́ність продукції) (як перші кроки)

Вікторія Мюллер

Київ, травень 2022

Виконавці

Контакти:
АПД Україна
вул. Рейтарська, 29-б,
01030 Київ
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de

Про проєкт «Німецько-український агрополітичний діалог» (АПД)

Проєкт «Німецько-український агрополітичний діалог» (АПД) реалізується за підтримки Федерального Міністерства продовольства та сільського господарства Німеччини (BMEL) з 2006 року і наразі до кінця 2024 року та за його замовленням через виконавця ТОВ ГФА Консалтинг Груп, а також робоче співтовариство, яке складається з ТОВ ІАК Аграр консалтинг (ІАК), Лейбніц-Інституту аграрного розвитку в країнах з перехідною економікою (ІАМО) та ТОВ АФЦ Консультантс Інтернешнл.

Реципієнтом проєкту виступає Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України «Дорада». При реалізації важливих заходів для розвитку ринку землі, використання державних земельних площ та приватизації АПД працює у кооперації з ТОВ з управління та реалізації земель (BVVG). Бенефіціаром проєкту виступає Міністерство аграрної політики та продовольства України.

Проєкт має підтримувати Україну в питаннях розвитку сталого сільського господарства, ефективної переробної промисловості та підвищення міжнародної конкурентоспроможності відповідно до принципів ринкової та регуляторної політик та з урахуванням потенціалу розвитку, який виникає в рамках Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною. З цією метою Проєкт має надавати інформацію про німецький, зокрема, східнонімецький, а також міжнародний, європейський досвід з розробки рамкових аграрно-політичних умов, а також з організації відповідних аграрно-політичних установ.

www.apd-ukraine.de

Автор

Вікторія Мюллер

Дисклеймер

Це дослідження публікується за відповідальності Німецько-українського агрополітичного діалогу (АПД). Будь-які точки зору та результати, висновки, пропозиції чи рекомендації в дослідженні належать авторам і не обов'язково збігаються з думкою АПД.

© 2022 Німецько-український агрополітичний діалог
Всі права захищено.

ЗМІСТ

1	<i>(НЕ)ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ ЄС ЩОДО ТОРГІВЛІ АГРАРНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЇХНЕ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....</i>	4
2	<i>ОПИС НЕОБХІДНИХ ПОДАЛЬШИХ КРОКІВ ДЛЯ УКРАЇНИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ НЕДЕРЖАВНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ АГРАРНОЇ ТОРГІВЛІ.....</i>	7
3	<i>ОГЛЯД ПРОЦЕСУ ТА ВИМОГ ДО УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ВСТУПУ ДО ЄС.....</i>	8
4	<i>ЛАНДШАФТ І ЗМІНИ В СФЕРІ СТАНДАРТІВ ТОРГІВЛІ АГРАРНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ В ЄС....</i>	9
5	<i>ДОСВІД ІНШИХ «НОВИХ» КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС.....</i>	9
	<i>5.1. Розвиток в сільськогосподарському секторі та торгівлі невдовзі після вступу до ЄС, на прикладі Польщі</i>	10
6	<i>ВИЗНАЧЕННЯ ОСІБ, ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА АГРАРНІ ТОРГОВЕЛЬНІ СТАНДАРТИ (У СФЕРІ БЕЗПЕЧНОСТІ ПРОДУКЦІЇ) У КОМІСІЇ ЄС ТА ПАРЛАМЕНТІ ЄС – ПОТЕНЦІЙНИХ ПАРТНЕРІВ ДЛЯ УКРАЇНИ</i>	11
	<i>6.1. Ініціативи та органи Європейської Комісії</i>	12
	<i>6.2. Ініціативи та органи Європейського Парламенту</i>	13

1 (НЕ)ДЕРЖАВНІ СТАНДАРТИ ЄС ЩОДО ТОРГІВЛІ АГРАРНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ЇХНЄ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Законодавство про харчові продукти значною мірою гармонізоване в Європейському Союзі (ЄС), тому однакові правила застосовуються в кожній країні-члені ЄС. Найважливішими нормами ЄС щодо безпеки харчових продуктів є

- Основний регламент [Регламент (ЄС) № 178/2002]: загальні принципи та визначення для національного законодавства та законодавства про харчові продукти Співтовариства; поширюється на всі стадії виробництва, переробки та розповсюдження харчових продуктів, включаючи первинне виробництво; встановлює процедури, які прямо чи опосередковано впливають на безпеку харчових продуктів і кормів для тварин,
- Регламент про гігієну [Регламент (ЄС) № 853/2004]: застосовується до суб'єктів продовольчого підприємництва та включає правила гігієни для харчових продуктів, що застосовуються до всіх харчових продуктів на всіх етапах виробництва, обробки та розподілу; визначає застосування принципів аналізу небезпеки та моніторингу критичних контрольних точок (концепція HACCP) у виробництві харчових продуктів,
- Регламент про контроль [Регламент (ЄС) 2017/625]: Регламент про контроль, адресований наглядовим органам; визначає завдання органів, відповідальних за контроль на національному та європейському рівнях
- та Регламент щодо інформації про харчові продукти [Регламент (ЄС) № 1169/2011]: положення Регламенту щодо інформації про харчові продукти (LMIV); містить специфікації для кращої розбірливості (включаючи мінімальний розмір шрифту на розфасованих харчових продуктах), чітке маркування імітаційних харчових продуктів, покращене маркування алергенів розфасованих харчових продуктів, обов'язкову інформацію про алерген для нефасованих харчових продуктів та обов'язкові положення щодо маркування харчових продуктів.¹

Україна та її представники вже інтенсивним чином працювали зі стандартами ЄС у минулому, зокрема в рамках Угоди про асоціацію (УА) Україна-ЄС та «Поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю» (DCFTA) і прийняли/перейняли їх у багатьох сферах. У детальному моніторинговому звіті Українського центру європейської політики (UCEP) узагальнено виконання УА Україна-ЄС за 2014-2019 рр. та робиться висновок, що за цей період було виконано майже 42% зобов'язань. Цей рівень виконання складається з 12,4% зобов'язань, які були

¹ Lebensmittelsicherheit verstehen Fakten und Hintergründe, HERAUSGEBER Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft (BMEL) Referat 311 – Internationale Lebensmittelsicherheitspolitik Wilhelmstraße 54, 10117 Berlin

повністю виконані (законодавство прийнято та/або імплементовано та відповідає вимогам ЄС), 10,4% зобов'язань, де було досягнуто прогресу (законодавча робота була проведена, але не всі необхідні імплементаційні нормативні акти прийняті та/або імплементовані), а 18,9% зобов'язань перебувають на початковій стадії відповідності (правила та/або впровадження знаходяться на початковій стадії розробки/виконання).² Відповідний статус за секторами можна переглянути на сайті <https://navigator.eurointegration.com.ua/>. У сфері митної справи та сприяння торгівлі наразі за всі звітні роки виконано 43% зобов'язань. Зона «санітарних та фітосанітарних заходів (СФЗ)» має велике значення для аграрної торгівлі. Тут на даний момент виконано 50% зобов'язань, що впливають з угоди про асоціацію. Підгрупою цієї сфери є категорія «Хімічні речовини, композитні продукти та ГМО»; тут, для порівняння, при виконанні 19% зобов'язань, прийнято дуже мало стандартів.

Крім стандартів, передбачених законодавством, в ЄС також використовуються не «державні» аграрні торговельні стандарти або «приватні продовольчі стандарти (private food standards, PFS)». На відміну від державних, ці стандарти та системи сертифікації ґрунтуються не на нормативно-правових актах ЄС, які були транспоновані в національне законодавство державами-членами, а на ініціативах приватного сектору та представників певних груп інтересів. Тому вони не є обов'язковими. Значення недержавних стандартів виникає передусім з боку домінуючих учасників ринку та торгівлі в ЄС або окремих країнах-членах, які вимагають цих стандартів для включення продукції в асортимент або для подальшої переробки.

Загалом, приватні продовольчі стандарти спрямовані на спрощення управління ланцюгом поставок на все більш глобалізованому та конкурентоспроможному міжнародному ринку продовольчих продуктів. На думку ФАО³, наступні аспекти сприяють встановленню приватних продовольчих стандартів: розподіл юридичної відповідальності через учасників харчового ланцюга за забезпечення безпечності харчових продуктів; все більш глобальні та складні ланцюги поставок; підвищення обізнаності споживачів про продукти харчування та продовольчі системи та їхній вплив на здоров'я та, особливо, безпечність харчових продуктів. Підприємства також використовують продовольчі стандарти, щоб диференціювати себе на ринку, хоча існує загальна думка, що безпечність харчових продуктів не повинна використовуватися як інструмент конкуренції.

Хоча приватні продовольчі стандарти представляють інтереси приватного сектора, вони часто відповідають інтересам суспільства. Таким чином, недержавні стандарти можна використовувати і розуміти як інструменти реалізації державних інтересів. Проблеми безпечності харчових продуктів, зокрема, можуть бути

² „Die Ukraine und das Assoziierungsabkommen: Umsetzungsmonitoring 2014-2019“
<https://www.kas.de/de/web/ukraine/publikationen/einzeltitel/-/content/die-ukraine-und-das-assoziierungsabkommen-umsetzungsmonitoring-2014-2019>

³ <https://www.fao.org/food/food-safety-quality/a-z-index/private-food-standards0/en/>

визначені, наприклад, за недержавними стандартами та розглянуті та виправлені державними органами. Завдяки приватним стандартам ми можемо сприяти безпечності харчових продуктів та покращенню якості продовольства.

Наведені нижче назви недержавних торговельних стандартів аж ніяк не є вичерпними, і, в першу чергу, слугують для надання загального огляду важливих стандартів.

Як один з найважливіших сертифікатів, описано **GLOBALG.A.P.** Найбільші мережі роздрібної торгівлі продуктами харчування, такі як Carrefour, Aldi Group, Edeka, Rewe Group, Metro-AG та інші, вимагають сертифікації GLOBALG.A.P. від своїх постачальників для певних груп товарів. У 2019 році Національна технічна робоча група GLOBALG.A.P. (National Technical Working Group, NTWG) розпочала роботу в Києві у співпраці з USAID, розробила план роботи на наступні 5 років та приступила до перекладу зводу правил. З лютого 2022 року GLOBALG.A.P. пропонує сертифікованим українським виробникам екстрену процедуру продовження терміну дії сертифіката максимум на шість місяців. Крім того, органи сертифікації, які не можуть провести перевірку/аудит на місці через діючі відомчі обмеження на поїздки та надзвичайний стан («форс-мажор») в Україні, можуть проводити перевірку/аудит GLOBALG.A.P. дистанційно.⁴

Стандарт GlobalG.A.P. знаходить застосування на сільськогосподарських підприємствах та поширюється на продукцію з наступних груп: фрукти та овочі, тваринництво, квітникарство, аквакультура. Крім того, визначаються вимоги до насіння та розсади, виробництва кормів та моніторингу процесу подальшої переробки в ланцюжку поставок.

Після того, як продукт залишає підприємство, його необхідно контролювати за допомогою інших програм забезпечення якості та сертифікації. GLOBALG.A.P. є передумовою для найпоширенішого стандарту в роздрібній торгівлі харчовими продуктами (LEH), стандарту IFS.

IFS Food Standard — це стандарт, визнаний GFSI (Global Food Safety Initiative) для аудиту виробників харчових продуктів з акцентом на безпечність харчових продуктів та якість процесів і продуктів. Стандарт використовується при переробці та упаковці харчових продуктів і був розроблений компаніями-членами харчової промисловості та торгівлі харчовими продуктами. У рамках аудиту перевіряється, чи задокументовані, впроваджені, дотримуються та постійно вдосконалюються системи управління якістю та безпечністю харчових продуктів підприємства.

3 ISO 22000:2018 – «Системи управління безпечністю харчових продуктів – Вимоги до організацій у харчовому ланцюжку», «Міжнародна організація зі стандартизації (International Organization for Standardization, ISO)» розробила визнану у всьому світі сертифікацію для всього ланцюга поставок від первинних виробників до споживачів. Завдяки успішній сертифікації ISO22000 виконується

⁴ https://www.globalgap.org/uk_en/media-events/news/articles/Update-Ukraine/

концепція HACCP (див. Регламент (ЄС) № 852/2004). Востаннє новий посібник із цього стандарту був опублікований у березні 2021 року.

Система сертифікації безпечності продовольчої продукції **FSCC 22000**, яка також широко використовується та прийнята в міжнародній торгівлі та переробній промисловості, базується на стандарті ISO 22000. Він є більш далекосяжним, ніж ISO 22000, а також включає сферу безпечності кормів для тварин.

У Німеччині **QS** (Quality and Safety GmbH) є провідним стандартом у сфері безпечності харчових продуктів у ланцюжку створення доданої вартості. 95% свіжої свинини і м'яса птиці, 85% яловичини і 90% фруктів, овочів і картоплі з Німеччини мають QS-сертифікацію.

15 відсотків партнерів системи походять з Європи. Орієнтовані на німецьких споживачів, стандарти застосовуються через кордони та мають на меті спростити міжнародне переміщення товарів. Щоб уникнути дублювання контролю, існує взаємне визнання між різними системами забезпечення якості, наприклад, від GLOBALG.A.P. і IFS FOOD.⁵

2 ОПИС НЕОБХІДНИХ ПОДАЛЬШИХ КРОКІВ ДЛЯ УКРАЇНИ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ НЕДЕРЖАВНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ АГРАРНОЇ ТОРГІВЛІ

Як згадувалося в попередньому розділі, недержавні стандарти можуть відповідати вимогам суспільства, підтримувати встановлення та забезпечення виконання правових вимог і покращувати якість продовольчої продукції. Таким чином, політична зацікавленість у впровадженні недержавних торговельних стандартів може бути виправданою, а також можуть бути вжиті заходи підтримки чи регулювання. Існуюча література про «приватні продовольчі стандарти», здається, після початкового дослідження зосереджується на ефектах, а не на конкретних кроках впровадження.

Запровадження недержавних чи приватних стандартів, які є важливими в ЄС, зрештою залишається підприємницьким рішенням української аграрної, продовольчої та роздрібної економіки. У довгостроковій перспективі, окрім експортних можливостей, на це рішення може вплинути й заселення нових продовольчих мереж роздрібної торгівлі в Україні. Тут важливо стежити за поточним розвитком, щоб мати можливість увійти в процес прийняття рішень на ранній стадії. Якщо обсяги сертифікації окремих недержавних стандартів зростуть, проблемою стане наявність місцевих органів сертифікації, а також доступність консультування та нормативних документів, наприклад, українською мовою.

⁵ <https://www.q-s.de/qs-system/wofuer-steht-das-qs-pruefzeichen.html>

3 ОГЛЯД ПРОЦЕСУ ТА ВИМОГ ДО УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ВСТУПУ ДО ЄС

28 лютого 2022 року Президент України, Володимир Зеленський, подав до Європейської Ради офіційну заявку на здобуття членства України в ЄС. Після консультацій з Радою ЄС Європейська комісія дасть висновок щодо заявки на членство. Оцінка базується на анкеті, яку Президент Комісії, Урсула фон дер Ляєн, представила Президенту України, Володимирі Зеленському, на початку квітня 2022 року. Україна відповіла на анкету за дуже короткий час і передала її до ЄС. Наразі Комісія розглядає заповнену анкету, а результати будуть опубліковані у заяві. Раніше обробка висновку ЄС могла тривати кілька років, Україні обіцяли опрацювати його протягом тижнів. Очікується, що заява буде опублікована в червні 2022 року. Якщо висновок Європейської Комісії дає позитивну оцінку заявці на членство, Рада ЄС може затвердити цей висновок і надати Україні офіційний статус країни-кандидата. Після надання статусу, теоретично, можуть початися переговори про вступ. Однак, ряд реформ має бути реалізований заздалегідь. Цим так званим «Копенгагенським критеріям» повинні відповідати всі держави, які хочуть приєднатися до ЄС:

- **«Політичний критерій»:** інституційна стабільність, демократичність і верховенство закону, повага до прав людини, повага та захист меншин.
- **«Економічний критерій»:** функціонуюча ринкова економіка та здатність протистояти конкурентному тиску на внутрішньому ринку ЄС.
- **«Критерій *acquis*/надбання»:** здатність взяти на себе зобов'язання та цілі, що впливають із членства в ЄС, тобто: прийняття всього законодавства Співтовариства, «*acquis*/надбання Співтовариства» (*acquis communautaire*).⁶

ЄС відстежує стан цього розвитку подій у поточних звітах про прогрес. Якщо ключові критерії будуть виконані в результаті реформ, Рада ЄС може видати заяву про схвалення початку переговорів про вступ. Якщо окремі країни-члени ЄС накладають вето, початок переговорів відкладається. З початком переговорів про вступ буде відкрито 35 глав, кожна з яких охоплюватиме окремі сфери діяльності. Вони вестимуться на міністерському рівні на конференціях щодо вступу між урядами країн ЄС та урядом країни-кандидата. Мета полягає в тому, щоб кандидат на вступ у повному обсязі прийняв правові *acquis* ЄС. Після того, як усі розділи будуть завершені, буде складено проект договору про приєднання. Цей проект має бути затверджений Комісією, Радою та Парламентом. Договір про приєднання буде підписано Україною та кожною окремою державою-членом ЄС. Після подальшої ратифікації вступ до Європейського Союзу буде завершено.

⁶ <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/europa/bedingungen-fuer-den-beitritt-zur-europaeischen-union-434536>

Експерти також обговорюють тимчасові рішення, такі як «асоційоване членство» або «статус спостерігача» для України, оскільки вони можуть бути реалізовані швидше, ніж повне членство.⁷

4 ЛАНДШАФТ І ЗМІНИ В СФЕРІ СТАНДАРТІВ ТОРГІВЛІ АГРАРНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ В ЄС

Торгівля сільськогосподарською продукцією вже може бути предметом суттєвих змін у короткостроковій перспективі з законопроектом, представленим Комісією ЄС 27 квітня 2022 року, включаючи однорічне призупинення всіх непогашених митних платежів, відповідно до розділу IV Угоди про асоціацію між ЄС та Україною для створення глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі. Це стосується трьох категорій товарів:

- промислові товари, на які діють мита до кінця 2022 року,
- фрукти та овочі, на які поширюється регулювання вхідних цін,
- сільськогосподарська продукція та перероблена сільськогосподарська продукція, на яку поширюються тарифні квоти.

Пропозицію ще має обговорити та схвалити Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу.

Довго- та середньострокові зміни у сфері торгівлі та стандартів аграрної продукції в ЄС є результатом, зокрема, мети ЄС щодо досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. Ця мета має бути досягнута за допомогою Стратегії «Зелена угода» та супроводжується законодавчим пакетом «Придатний для 55» („Fit für 55"). Положення щодо європейського кліматичного законодавства вже сьогодні є юридично обов'язковим. Інші стратегії, що описують майбутні зміни в торгівлі сільськогосподарською продукцією, — це «Стратегія ЄС щодо біорізноманіття», «Від ферми до виделки», «Європейська промислова стратегія», «Лісова стратегія ЄС 2030» та План дій щодо кругової економіки.⁸

5 ДОСВІД ІНШИХ «НОВИХ» КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС

Вступ до ЄС в основному має три наслідки для аграрного сектору:

- зареаджено «Спільну аграрну політику» (САП), скасовані або адаптовані раніше застосовувані національні інструменти аграрної політики;
- сільські регіони отримують фінансування з різних програм ЄС;
- торгівля сільськогосподарською продукцією буде повністю лібералізована.

⁷ <https://osteuropa.lpb-bw.de/ukraine-eu-beitritt>

⁸ <https://www.consilium.europa.eu/de/policies/green-deal/>

Експерти також обговорюють тимчасові рішення, такі як «асоційоване членство» або «статус спостерігача» для України, оскільки вони можуть бути реалізовані швидше, ніж повне членство

5.1. Розвиток в сільськогосподарському секторі та торгівлі невдовзі після вступу до ЄС, на прикладі Польщі

Насправді, Польща не є одним із нових членів ЄС, але часто згадують про досвід прямого цього сусіда України. Польща є членом ЄС з 2004 року і є однією з небагатьох країн, що зумовило розширення ЄС на схід, та яка не характеризувалася примусовою колективізацією сільського господарства.

Розвиток аграрного експорту після вступу до ЄС

За рік до вступу в ЄС до ЄС було експортовано сільськогосподарської продукції на 2,6 млрд євро, а за перші чотири роки перебування в ЄС ця цифра зросла втричі до 8,5 млрд євро. На аналогічну величину збільшився імпорт сільськогосподарської продукції з ЄС до Польщі. Світова торгівля з країнами, що не входять до ЄС, за цей же період розвивалася значно менш динамічним чином, навіть якщо зростання експорту та імпорту тут теж спостерігалось. Загалом після вступу до ЄС можна було помітити значне зростання обігу. У деяких товарних групах дефіцит пропозиції на внутрішньому ринку призвів до зростання цін. Після зростання цін на сільськогосподарську продукцію на 10% у 2004 році та короткого падіння в 2005 році, у 2006 році почалося оновлене підвищення цін, яке, однак, стало результатом глобального зростання попиту на сільськогосподарську продукцію. З іншого боку, після вступу до ЄС сільське господарство зазнало негативних наслідків через зростання цін на добрива та сільськогосподарську техніку. Однак це збільшення не обмежувалося Польщею чи новими державами-членами, а можна було спостерігати в сільському господарстві по всьому ЄС. Лише у 2004 та 2005 роках зростання цін на засоби виробництва в Польщі було сильніше порівняно з ЄС-27.

Включення до САП та ціни на землю

Інтеграція нових країн-членів ЄС до прямих платежів відбувалася поступово. Спочатку виплати з 1-го стовпа становили 25% від рівня ЄС-15, до 2013 року відбулося 100% коригування. Тоді Польща обрала варіант видачі прямих платежів за кожен оброблений гектар, незалежно від виду господарювання, без певних умовностей, а також не фермерам у однаковому розмірі. З нинішнім і майбутнім САП це було б неможливо. Попит на землю сільськогосподарського призначення помітно зріс з 2004 року, як і ціни на землю сільськогосподарського призначення. Підвищення цін на сільськогосподарські землі виправдовується доступом до прямих платежів, зусиллями існуючих фермерських господарств щодо розширення та спекуляцією. Ціна приватної землі зросла на 134% за перші чотири роки членства в ЄС порівняно з 2000-2003 роками. Порівняно з іншими країнами ЄС ціна

на землю залишалася низькою — близько 0,4 євро за м², у Німеччині, наприклад, середня ціна на той час становила 1 євро за м². Зі вступом до ЄС Польща також отримала значну користь від коштів 2-го стовпа САП та інших програм розвитку сільських та неблагополучних регіонів.

Вище описані події, тобто зростання цін на сільськогосподарську продукцію через лібералізацію торгівлі в ЄС та глобальне збільшення попиту, прямих платежів та програм розвитку сільських територій, призвели до загального збільшення доходів у сільському господарстві Польщі. Такий розвиток можна було спостерігати і в країнах Балтії. Тут приріст доходів відбувся навіть утричі, в Угорщині та Чехії – вдвічі.

Атмосфера в сільському господарстві того часу

Поліпшення фінансової ситуації та відсутність страхів призвели до зміни ставлення до ЄС у сільському господарстві Польщі. За рік до вступу до ЄС скептицизм був високим, і респонденти в сільському господарстві не очікували жодних покращень від вступу до ЄС, 19% цієї групи респондентів змінили свою думку у 2008 році. Зараз майже 50% респондентів вважають, що їхнє господарство виграло від вступу до ЄС. Ця тенденція була помітна і в суспільстві у 2008 році. Під час опитування 75% заявили, що ЄС є вигідним для польського сільського господарства.⁹

6 ВИЗНАЧЕННЯ ОСІБ, ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА АГРАРНІ ТОРГОВЕЛЬНІ СТАНДАРТИ (У СФЕРІ БЕЗПЕЧНОСТІ ПРОДУКЦІЇ) У КОМІСІЇ ЄС ТА ПАРЛАМЕНТІ ЄС – ПОТЕНЦІЙНИХ ПАРТНЕРІВ ДЛЯ УКРАЇНИ

Європейський Союз в українській столиці представляє з 1993 року, спочатку «Представництво Європейської Комісії в Україні», а з 2009 року – «Делегація Європейського Союзу для України».

Як дипломатичне представництво, «Представництво Європейського Союзу в Україні» має завдання та мандат сприяти розвитку політичних та економічних відносин між Україною та ЄС шляхом підтримання тісних відносин з урядовими установами та надання знань про ЄС, його інституції та програми. Воно також супроводжує виконання Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною, інформує громадськість про політику та події в ЄС та бере участь у реалізації програм підтримки ЄС.¹⁰

Пан Матті Маасікас з Естонії є послом ЄС і головою делегації в Україні з 2019 року. Торгово-економічний відділ займається такими питаннями, як безпечність харчових продуктів та торгівля сировинною продукцією та продуктами харчування.

⁹ <https://www.laender-analysen.de/site/assets/files/1260/polenanalysen51.pdf>

¹⁰ https://www.eeas.europa.eu/ukraine/who-we-are_en?s=232

Керівником торгово-економічного відділу представництва ЄС в Україні є пані Яна Герцег. Проекти також зосереджуються у керівника сектору земля, сільське господарство, лісове господарство та безпечність харчових продуктів, Крістіану Бену Хеллу.

Контакт через: delegation-ukraine@eeas.europa.eu; +380 (44) 390 80 10

Адреса: 01033, м. Київ, вул. Володимирська, 101

Європейська закордонна служба — це дипломатична служба Європи. Вона має на меті зробити зовнішню політику ЄС більш узгодженою та ефективною, зміцнюючи тим самим міжнародний вплив Європи. У розмовній мові цю службу можна назвати міністерством закордонних справ ЄС, яке формує парасольку з делегацій ЄС.¹¹

6.1. Ініціативи та органи Європейської Комісії

Ще у 2014 році рішенням Президента Європейської Комісії була створена «Група підтримки України (SGUA)» Європейської комісії. SGUA було створено як цільову групу для надання допомоги Україні в імплементації Угоди про асоціацію з ЄС (включаючи поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі).

SGUA гарантує, що підтримка, яку надає Європейська комісія – консультації, фахові знання та фінансова співпраця, яку надають усі служби Комісії – є сфокусованою та цілеспрямованою. Вона тісно співпрацює з Європейською закордонною службою, з Представництвом Європейського Союзу в Україні (див. Вступ, Розділ 6) та з Консультативною місією Європейського Союзу. SGUA працює у п'яти різних робочих групах, які займаються наступними темами:

- I. Координація політики та реформ
Керівник команди: Танель ТАНГ
- II. Соціально-економічні та податкові реформи, децентралізація
Керівник команди: Юлда КІЕЛАЙТЕ
- III. Зелена угода, енергетика, навколишнє середовище, сільське господарство, транспорт
Керівник команди: Маркус ЛІПОЛД
- IV. Врядування та верховенство права, цифровізація
Керівник команди: Френк ПОЛ
- V. Фінансове співробітництво
Керівник команди: П'єр Лука ЛЕПРІ

¹¹ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/eeas_de

Тематика торгівлі аграрною продукцією також включена до робочої групи три.

SGUA знаходиться в Брюсселі, і з цим органом можна зв'язатися через електронну пошту: SGUA@ec.europa.eu¹²

Генеральні директорати ЄС також займаються питаннями торгівлі сільськогосподарською продукцією. До них належать Директорат торгівля (DG TRADE), здоров'я та безпечність харчових продуктів (DG SANTE), сільське господарство та розвиток сільських регіонів (DG AGRI) і Генеральний директорат з питань мобільності та транспорту (DG MOVE), які базуються в Брюсселі.

Генеральний директорат Комісії з торгівлі відповідає за політику ЄС щодо торгівлі з країнами, що не входять до ЄС.¹³ Заступник керівника відділу та координатор політики в Україні, пан Марко Дюеркоп (телефон +32-229-98426).¹⁴

З Генерального директорату з питань охорони здоров'я та безпечності харчових продуктів заступник генерального директора, Коен ван Дайк, відповідає за сталість продуктів харчування, міжнародні відносини – двосторонні міжнародні відносини. (Телефон +32-229-84334).

Цей Генеральний директорат Комісії відповідає за політику ЄС у сфері сільського господарства та розвитку сільських регіонів і займається всіма аспектами Спільної аграрної політики (САП). Для сфери сусідства, розширення та допомоги перед вступом у DG AGRI відповідальним є Франк Боллен (телефон +32-229-98320).¹⁵

6.2. Ініціативи та органи Європейського Парламенту

Представництво в Комітеті парламентської асоціації Україна-ЄС¹⁶

Делегація Європейського парламенту в Комітеті парламентської асоціації Україна-ЄС (D-UA) відповідає за розвиток відносин з українським Парламентом, Верховною Радою та допомагає зв'язатися обраним представникам обох Парламентів. Перше засідання комісії відбулося у лютому 2015 року. Делегація Європейського Парламенту складається з 16 дійсних членів та інших членів, які їх замінюють. Головою делегації Європейського Парламенту є пан Вітольд Ян Ващиковський. Водночас він є співголовою Комітету парламентської асоціації Україна-ЄС разом із депутатом Верховної Ради, Вадимом Галайчуком.

Парламентський комітет асоціації

З моменту свого створення Парламентської комітет асоціації регулярно збирався щонайменше двічі на рік, по черзі в Україні та в приміщеннях Європейського Парламенту у Страсбурзі чи Брюсселі.

Комітет є платформою для членів Європарламенту та Верховної Ради для обговорення всіх аспектів відносин між Україною та ЄС, процесу реформ

¹² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/european-neighbourhood-policy/countries-region/ukraine_de

¹³ https://ec.europa.eu/info/departments/trade_de

¹⁴ https://op.europa.eu/de/web/who-is-who/organization/-/organization/TRADE/COM_CRF_230261

¹⁵ https://op.europa.eu/de/web/who-is-who/person/-/person/COM_000037A37A

¹⁶ <https://www.europarl.europa.eu/delegations/de/d-ua/home>

(включаючи законодавче наближення до ЄС в рамках імплементації Угоди про асоціацію) та ситуації щодо безпеки в Україні, а також інших тем, що становлять взаємний інтерес. Правовою основою для роботи Комітету є Угода про асоціацію між Україною та ЄС, підписана 27 червня 2014 року.